



Obsedání

Proč je důležitý správný postup při obsedání koně.

Co by měl kůň umět před tím, než s obsedáním začnu.

Postup při samotném obsednutí.

Jak učím koně reagovat na pobídky po obsednutí.

Kdy se mohu bezpečně vydat s obsednutým koněm do terénu.

Radek Líbal

www.opravdovaduvera.cz

www.radeklibal.cz

Obsah

Proč jsem tento program udělal.....	3
Co výukový program obsahuje	3
10 základních pravidel práce s koněm	3
1. Vybudovat si u koně respekt	4
2. Ustupování koně od tlaku	4
3. Sebevědomí, emocionální vyrovnanost a plné soustředění se na koně	5
4. Vyžaduji, aby se kůň soustředil na mě a na to, co po něm chci	5
5. Vědět, co chci udělat a kde to chci udělat.....	6
6. Chtít po koni jen to, co je momentálně schopen udělat	6
7. Důslednost - pokud se už rozhodnu, že od koně něco chci, tak na tom trvám.....	7
8. Dobré provedení odměnit, špatné opakovat	7
9. Mít rád, ale nerozmazlovat	7
10. Kone vždy něco učíte, buď být lepší, nebo horší.....	7
Příprava na obsednutí	8
Lonžování před obsednutím	9
Cval na lonži.....	10
Zvyknutí na sedlo.....	11
Zvykání na uzdečku.....	12
Postup při samotném obsednutí	13
Aby kůň nereagoval na klepání třmenem do boku	14
Váha do třmenu.....	14
Postavení se do třmenu.....	15
Nasednutí a první jízda	15
Co je důležité a na co si dát pozor	16
Další výcvik v kruhovce	17
Výcvik na jízdárně	18
Výcvik v terénu	19

Proč jsem tento program udělal

Na koni jezdím již více jak 40 let a za tu dobu jsem obsedl velkou řadu koní. Když jsem se svými internetovými výukovými programy začínal, nemyslel jsem si, že bych někdy udělal program na obsedání koní. Při obsedání koní je totiž nutné vždy rychle a správně reagovat na chování koně, protože první zkušenosti koně s jezdcem na hřbetě se koním nesmazatelně vryjí do paměti a mohou tak ovlivnit celý další život koně. Je potřeba mít dostatek zkušeností aby člověk, který koně obsedá, správně zareagoval na chování koně, které může být někdy i extrémní.

K vytvoření tohoto programu jsem se nakonec přeci jen rozhodl a to z toho důvodu, že mnoho lidí, kteří nemají až tak velké zkušenosti s koňmi se přesto rozhodnou obsednout si svého koně sami. Tímto bych chtěl pomoci nejen jim, ale i jejich koním, aby obsednutí proběhlo co nejpříjemněji pro ně i pro jejich koně.

Stejně důležité jako obsednutí je ale základní výcvik, kdy koně učíte reagovat na pobídky ze sedla, které kůň zatím vůbec nezná. Obsedání a základní výcvik koně, je důležitý základ, ze kterého pak kůň i jezdec může čerpat po celý život koně.

Co výukový program obsahuje

Program obsahuje výuková videa a tento ebook. Výuková videa jsou rozdělena do 5 kapitol:

1. Příprava ze země
2. Příprava před obsednutím a obsednutí
3. Výcvik koně krátce po obsednutí
4. Výcvik ze sedla
5. Výcvik na jízdárně a v terénu

V ebooku vysvětluji věci, které ve videu nejsou vidět. Např. na co se kdy soustředím, na co myslím, proč některé věci dělám, jaký mají smysl a přínos pro koně, jak často je dělám a zdůrazňuji zde i věci, které vidíte ve videu a považuji je za opravdu důležité. Přečtete-li si nejdříve ebook, lépe pak porozumíte tomu, co uvidíte ve videu, a budete vědět na co zaměřit svoji pozornost.

10 základních pravidel práce s koněm

1. Vybudovat si u koně respekt
2. Ustupování koně od tlaku
3. Sebevědomí, emocionální vyrovnanost a plné soustředění se na koně
4. Vyžaduji, aby se kůň se soustředil na mě a na to, co po něm chci
5. Vědět, co chci udělat a kde to chci udělat
6. Chtít po koni jen to, co je momentálně schopen udělat
7. Důslednost - pokud se už rozhodnu, že od koně něco chci, tak na tom trvám
8. Dobré provedení odměnit, špatné opakovat

9. Mít rád, ale nerozmazlovat
10. Koně vždy něco učíte, buď být lepší, nebo horší.

1. Vybudovat si u koně respekt

Chci-li koně cokoliv učit, potřebuji, aby mne respektoval, zajímal se o to, co po něm požaduji a měl snahu mé přání plnit.

Respekt u koně nejrychleji získám tím, že po něm důsledně vyžaduji provedení úplně jednoduchých věcí. Např. aby klusal v kruhové ohradě nebo na lonži, když po něm chci klus, aby cválal, když po něm chci cval a stál, když chci, aby stál. A to vše samozřejmě občas proložím aspoň krátkým zacouváním. Po koni **vše napřed vyžaduji** pro něj **co nejjemnějším způsobem,** ale **pokud mé pokyny neplní, svůj tlak postupně zvyšuji.**

Stejně důležité, jako důsledně trvat na svých požadavcích, **je koně po dobrém provedení vždy pochválit** a **i když se vám práce třeba zrovna nedaří úplně podle vašich představ, zůstat úplně klidný a vnitřně vyrovnaný** a do vynucování vašich požadavků nezatahovat žádné emoce.

Základní získání respektu by mělo trvat pár minut. Někdy 2 minuty, někdy třeba 10 nebo 15 minut, ale u zkažených koní to může být i o dost déle. Tento základ je třeba dále posilovat a vylepšovat. To už nedělám tak, že bych s koněm vždy pracoval v kruhové ohradě, ale tak, že od něj **každý den důsledně vyžaduji, aby** dobře a přesně podle mých představ **plnil jednoduché věci, které dokáže provést.** Ať už je to při čištění v boxu, sedlání, mytí nebo vedení na ohlávce do výběhu.

K tomu, **abych dále posiloval ochotu koně mne poslouchat, nepotřebuji žádný čas navíc. Potřebuji ale přesně vědět, co od koně chci a důsledně to vyžadovat.**

Budování respektu a ochoty koně vás poslouchat je dlouhodobá věc a záleží jen na vás, zda se spokojíte s tím, že váš kůň umí stát přivázaný a nebude vás kopat nebo kousat, nebo zda ho naučíte, aby spolehlivě reagoval na vaše slovní pokyny nebo vám každé úterý došel do trafiky pro noviny.

2. Ustupování koně od tlaku

Ovládání koně ze země i při jízdě na něm je založené na tom, že kůň ustupuje od mého tlaku. Jakmile od tohoto tlaku ustoupí, tlak povolím. Tím mu vlastně poděkuji, že vyhověl mému požadavku. **Pokud od tlaku neustoupí** nebo jde proti němu, **tlak naopak výrazně zvýším** a to do té doby, než od tlaku ustoupí. Pak opět okamžitě povolím. Vždy ale **musím koně napřed jemně požádat,** aby provedl to, co po něm zrovna chci a **dát mu možnost na mou jemnou pobídku reagovat dříve, než to po něm budu důrazně vyžadovat.** Kromě toho, že je to vůči koni spravedlivé, ho tím učím dobře reagovat i na jemné pobídky.

3. Sebevědomí, emocionální vyrovnanost a plné soustředění se na koně

Při jakékoli práci s koněm, vypouštím z hlavy všechny ostatní starosti a své osobní problémy a plně se soustředím pouze na to, co od koně momentálně požaduji a nikdy předem nepočítám s tím, že by tuto věc neprovedl správně. Kůň totiž přesně vycítí, co si podvědomě myslíte, proto, když budete klidní, sebevědomí a plně soustředění, bude i on klidnější a vaše pokyny bude plnit lépe. Pokud budete sami vyděšení a přitom se budete svým hlasem snažit koně uklidnit, určitě toho nedosáhnete.

*Jistě jste si všimli, že pokud se ve skupince koní jeden lekne, nebo vyděsí, jsou během okamžiku vyděšení všichni. Na stejném principu funguje i vztah člověka a koně. **Kůň vždy vnímá veškeré vaše emoce.** Máte-li z něčeho obavy, přenášíte je i na svého koně. Kůň je od přírody plaché a ostražitě zvíře, které, k tomu aby přežilo, potřebovalo vždy včas zaregistrovat nebezpečí, aby mohlo utéct. Vnímá-li kůň váš strach nebo obavy, přirozeně hledá, odkud by mu mohlo hrozit nějaké nebezpečí a to ho zajímá víc, než vaše pobídky. Jste-li klidní a soustředění, naopak poskytujete koni pocit bezpečí, kůň vám více důvěřuje a ochotněji s vámi spolupracuje.*

Další z emocí, které kůň velmi dobře vnímá, je vaše odhodlanost nebo nerozhodnost. Pobídky nerozhodného člověka kůň často nesplní, protože tuto jeho nerozhodnost vycítí. **Nerozhodnost člověka kůň vnímá jako slabost a příležitost k získání nadřazenosti** a začne zjišťovat, co se stane, nesplní-li jeho pokyny.

Všimněte si některých malých dětí, které nemají žádnou možnost koně k něčemu přimět silou a kůň přesto ochotně a dobře plní všechna jejich přání. Všechno je v jejich hlavě. Tyto děti přemýšlí pozitivně, mají rádi svého koně a jízdu na koni si maximálně užívají. V hlavě mají v daný okamžik jenom to, jak a kam chtějí s koněm dojet a vůbec je nenapadne, že by to jejich kůň neudělal.

4. Vyžaduji, aby se kůň soustředil na mě a na to, co po něm chci

Tak, **jako já se při výcviku soustředím na svého koně, tak i po něm vyžaduji, aby se kůň po celou dobu plně soustředil na mne a na to, co po něm chci.** A to je věnovat pozornost mým požadavkům a ne věcem, které se dějí okolo něj. Těžko může dobře plnit moje pokyny, když se stará například o to, co dělají vedle koně ve výběhu nebo kde stojí nějaká nová překážka.

Kdykoli kůň nevěnuje pozornost mně, ale věcem okolo něho, snažím se jeho pozornost získat zpět. Ne trestáním, ale dobrým **splněním jednoduchých věcí, které dobře umí.** Např. poplácáním na straně kde stojím nebo dobrým provedením jednoduchých přechodů, např. krok – klus – krok, zacouváním a podobně.

Pokud okamžitě reagujete na to, že kůň začíná ztrácet pozornost, máte s jejím získáním zpět relativně málo práce, pokud si toho však nevšímate, může se kůň rozptýlit natolik, že na vás úplně zapomene a vaše pobídky naprosto ignoruje.

5. Vědět, co chci udělat a kde to chci udělat

Při práci s koněm vždycky musím přesně vědět, co chci v příštích chvílích udělat, např. chci koně zastavit u konkrétního sloupku kruhovky, nechat 10 vteřin stát a pak ho naklusat. Nebo aby přede mnou zacouval s tím, že mám v hlavě konkrétní představu s jak rychlým a ochotným couváním se spokojím. Samozřejmě vždy s ohledem na to, čeho je kůň schopen.

Jestliže mám tuto jasnou a konkrétní představu snadněji poznám, jak dobře kůň můj záměr provedl, než kdybych si pouze řekl že, někde tamhle koně zkusím zastavit. Když přesně vím, co a kde chci s koněm udělat, vždy pak jasně vidím, jak dobře se mi můj záměr povedl provést. Vidím-li, že kůň zastaví nebo změní směr v kruhovce například o pět nebo deset metrů dále, než jsem chtěl, lépe si to uvědomím a postupným tréninkem se mohu dopracovat k dokonalému provedení.

Ale pokud nemám jasnou představu, nemám pro sebe žádnou kontrolu, jak přesně kůň reaguje na moje pobídky.

Při přesné představě, co chci provést, zároveň začne pracovat i moje podvědomí a já automaticky opravuji koně, jestliže nereaguje přesně na moje pobídky.

Dodržováním této zásady se kůň velice rychle naučí při vašem jemném vedení dělat přesně to, co vy chcete.

6. Chtít po koni jen to, co je momentálně schopen udělat

Po koni, ať už je na jakémkoli stupni výcviku, mohu vždy důsledně požadovat jenom věci, kterým rozumí a které je schopen provést.

Mám-li například mladého koně, se kterým teprve začínám pracovat v kruhovce, mohu po něm nejdříve chtít třeba jen klus kolem kruhovky a snažím se, aby tento klus byl v pravidelném tempu. Ale nemohu od koně očekávat, že bude přesně reagovat na každou moji pobídku ať už na zrychlení, zpomalení nebo změnu směru. To se kůň musí teprve časem naučit. Ale i když se kůň na moje pobídky teprve učí reagovat, vždy chci, aby můj pokyn nakonec splnil.

Jestliže požadujete po koni věci, které není schopen provést, je kůň vašimi požadavky stresován. Navíc tím, že po něm chcete něco, co nakonec stejně neudělá, ho učíte neplnit vaše požadavky, ztrácíte jeho důvěru a respekt a komplikujete si jeho další výcvik.

7. Důslednost - pokud se už rozhodnu, že od koně něco chci, tak na tom trvám

Když se mi stane, že kůň nějaký cvik nechce provést nebo ho neprovádí přiměřeně dobře, vždy **musím** napřed **přemýšlet** o tom, **jestli není chyba na mojí straně**, zda po koni opravdu požaduji to, co je schopen splnit. Je velký rozdíl v tom, jestli kůň mým pobídkám rozumí, ale ignoruje je, nebo jim naopak nerozumí.

V úvahu musím vzít také to, zda koni v dobrém provedení nebrání nějaké zdravotní obtíže. **Když jsem si jistý, že kůň může mé požadavky splnit, na jejich provedení důsledně trvám.**

8. Dobré provedení odměnit, špatné opakovat

Protože chci, aby se můj kůň při výcviku rychle zlepšoval, **je opravdu důležité mu srozumitelně vysvětlit, zda věc**, kterou jsem po něm požadoval, **provedl dobře nebo špatně**. Hlavně při učení nových věcí **za dobré provedení koně vždy pochválím** a odměním úplně krátkou přestávkou v práci. **Při špatném provedení svůj požadavek naopak okamžitě opakuji** do té doby, než jsem s jeho provedením spokojen. Kůň se tak učí, že je pro něj lepší mé požadavky hned a co nejlépe splnit.

9. Mít rád, ale nerozmazlovat

Kůň vždy podvědomě ví, co si myslím, a když ho mám rád, pozná to a cítí se se mnou dobře. Ovšem **to, že mám koně rád, neznamená, že ho budu rozmazlovat**. **Rozmazlováním** vždycky **v koni buduji pocit jeho nadřazenosti** a toho, že si ke mně může leccos dovolit.

Každý kůň své prohřešky stupňuje a zkouší kam, až může zajít. Pokud vše podchytím na začátku, může mi k jeho opravení stačit pouhé slovo, **když prohřešky koně přehlížím, je později jejich náprava mnohem komplikovanější** a pro mne i pro koně nepříjemnější.

V mládí jsem na vlastní kůži pocítil, jak to může bolet, proto **i když koně opravdu mám rád, vždycky trvám na tom, aby mě respektoval a poslouchal.**

10. Koně vždy něco učíte, buď být lepší, nebo horší

Koně něco učím vždy když jsem s ním v kontaktu. Kůň vždy **reaguje na to, co udělám, ale i na to, co neudělám**. Ať už ho vedu z výběhu, čistím v boxu, sedlám nebo na něm jezdím, vždy ho učím. Učím ho buď dobře plnit mé požadavky, nebo mé požadavky plnit neochotně a napůl, anebo to, že mě bude ignorovat.

Být lepší učím koně tak, že ho za dobré provedení pochválím, horší opravím nebo opakuji, dokud není dle momentálních schopností koně a mých představ. Vždy **je**

lepší za výcvikovou hodinu naučit koně dvě věci dělat dobře než v něm budovat pocit, že jich může dělat deset špatně.

Nikdy si nedělám přesné plány, co musím při výcvikové hodině všechno stihnout, ale vždy mám čas opravit koně, pokud dělá něco špatně. Pokud trvám na tom, aby kůň věci, které umí, dělal dobře, učím ho být lepší. **Toleruji-li prohřešky koně, vlastně mu tím říkám, že takové chování je v pořádku** a koně tak učím být horší.

Příprava na obsednutí

Předtím, než přistoupíte k samotnému obsednutí, je dobré naučit koně několik věcí.

Než začnete pracovat s mladým koněm, nebo koněm, kterého neznáte, je dost důležitých věcí, kterými koně učíte, jak bude vztah mezi vámi fungovat.

Ta první je **koně správně vodit**. Neučíte tím koně jen chodit z vámi na vodítku, ale učíte ho zde první základní pravidla vašeho soužití.

Od koně chci, aby šel na povoleném vodítku asi metr za mnou. Rozešel se, když se rozejdu já, zastavil, když zastavím a začal couvat, když se rozejdu přímo proti němu.

Koni nijak nepomáhám nebo ho neupozorňuji na to, co má udělat.

Rozejdu se například dopředu, a pokud se kůň nerozejde současně se mnou, opravím ho nebo upozorním, co má dělat zatažením za vodítko. Jakmile se kůň rozejde, vodítko povolím.

Na zastavení koně také nijak neupozorňuji. Jen zastavím, a když kůň nezastaví ve stejném okamžiku jako já, zkrátí vzdálenost, nebo dojde až ke mně, opravím ho zacouváním. Zacouváním koně opravím také vždy, když při chůzi dopředu zkrátí vzdálenost mezi námi.

Když koně vedu vedle sebe, držím ho někde blízko u hlavy a on jde svojí hlavou kousek přede mnou, tak koně, pokud je zrovna v klidu, také dovedu tam, kam potřebuji. Problém ale je, že kůň to díky tomu, že šel přede mnou, vnímá tak, že tam dovedl on mne. Problémy začnou ve chvíli, kdy kůň v klidu není. V tu chvíli se pak snažíte silou zvládnout koně, který je třeba 5x těžší než vy.

Kůň totiž přestane vnímat a příliš se nezajímá o to, co chcete vy, ale chová se podle toho, co chce on. Když pospíchá domů, vláčí vás za sebou. Když se něčeho lekne, utíká pryč a vláčí vás za sebou, nebo klidně uskočí směrem na vás a převálcuje vás.

Chodí-li naopak kůň na vodítku za mnou, dávám mu tím zároveň nějaký program, co má dělat. Koni říkám hlavu měj obrácenou stále na mně, když se rozejdu, rozejdi se za mnou, když zastavím, zastav, pokud se rozejdu proti tobě, couvej, když zatočím, zatoč za mnou a udržuj ode mne stále stejnou vzdálenost. Tím koně jednak učím dělat to, co od něj chci s mým minimálním úsilím a učím ho dávat pozor na

mne, na to, co dělám a co má tím pádem dělat on. Zároveň se kůň učí méně se zajímat o věci kolem něj a nepovažovat je za tak důležité.

Kůň otočí hlavu a dívá se na to, co v ten okamžik považuje za nejdůležitější. Pokud kůň chodí za vámi a dívá se na vás, postupně se podvědomě učí, že vy jste pro něj nejdůležitější a má dávat pozor na to, co děláte a co má dělat on.

Tohle je první věc, kterou výcvik každého koně začínám. Chcete-li koně cokoli učit, tak nejvíc ze všeho potřebujete, aby dával pozor na vás a na to, co po něm chcete. Další výcvik je pak rychlejší a snadnější.

Lonžování před obsednutím

Lonžování na lonži nebo dlouhém vodítku

Když **koně začínám učit chodit na kruhu** na lonži nebo dlouhém vodítku, začnu vždy **v kroku na malém kruhu**. Na moji pobídku ho učím se rozejít, jít pravidelným krokem na tak velkém kruhu, aby vodítko ani nenapínal, ani nezmenšoval kruh směrem ke mně. Na malém kruhu nechám koně zpočátku chodit hlavně proto, že čím blíže jsem u koně, tím silněji vnímá moje pobídky a je pro mne snazší opravit to, co dělá špatně.

Jako další krok ho učím změnu směru na vodítku. Jak to dělat uvidíte ve videu, proto to zde nebudu popisovat.

Jakmile kůň zvládá tyhle věci a chápe, co od něj chci, začnu s klusem na menším kruhu.

V klusu chci od koně zase v první řadě udržovat kruh na mírně povoleném vodítku, kdy kůň ani nenapíná vodítko a neutíká ven z kruhu, ani kruh sám nezmenšuje. **Koně nechám klusat tempem, které si zvolí a je mu pohodlné**, pokud klus není příliš rychlý.

Chci, aby kůň nebyl ani zbrklý, ani líný.

Jestliže je **kůň na lonži příliš rychlý**, může to být buď tím, že má příliš přebytečné energie, kterou ze sebe chce dostat, nebo je z něčeho vyděšený. Nejčastěji to je z chování člověka nebo situace, kterou nezná. V tu chvíli **je třeba se uvolnit a zpomalit každý pohyb, který děláte**, hlavně při pobízení koně. Když jsou vaše pohyby pomalejší je si kůň jistější tím, co přijde a cítí se bezpečněji. **Podstatné není jak silné nebo prudké pobídky připadají vám, ale to, jak je vnímá kůň.**

Samozřejmě **naopak jestliže kůň na vaše pobídky nereaguje dostatečně ochotně nebo je ignoruje je potřeba je zase přiměřeně zesílit**. U některých líných, flegmatických nebo dominantních koní musíte být někdy opravdu hodně důrazní.

Jakmile kůň chodí i kluše dobře na kruhu a reaguje přiměřeně na moje pobídky, soustředím se ve všech chodech hlavně na pravidelnost, plynulost a odstranění všech prudkých reakcí koně, plašení se, vyražení při naklusání nebo nacválání, vyhazování a podobně.

Chci, abych si v každém okamžiku, kdy koně lonžuji, mohl říct, „kdybych teď seděl na tomhle koni, jelo by se mi na něm dobře“.

Kromě dobrých reakcí na moje pobídky je právě pravidelnost a plynulost ve všem co kůň dělá ta hlavní věc, kterou před obsednutím koně učím.

Samozřejmě, že každý kůň umí klusat i cválat. Ale co kůň neumí, a při běhání ve výběhu se to nenaučí, je **klusat nebo cválat delší dobu stejnoměrným, pravidelným tempem**. Tohle se kůň nejrychleji naučí právě na kruhu, když o necháte klusat nebo cválat pravidelným tempem delší dobu v kuse. Jestliže chci v klusu koně zpomalit, zmenším trochu kruh, na kterém kůň kluše. Potřebuji-li ho zrychlit, pobídnu ho ke zrychlení tak jemně nebo tak silně, aby udržoval pravidelnost a tempo, které si zvolil.

Proč to dělám.

Pravidelnost a klidné, plynulé reakce při všem co od koně chcete, ať už je to zrychlení, zpomalení, zastavení nebo cokoli jiného je to, co na koni při prvních trénincích v sedle nejvíce oceníte. Když kůň reaguje na vaše pobídky ochotně a plynule cítíte se v sedle mnohem jistější a můžete se více soustředit na vedení koně a méně pozornosti musíte věnovat udržení rovnováhy v sedle.

Když kůň reaguje v některých situacích prudce nebo přehnaně, nikdy pak nevíte, co se bude dít příští vteřinu a i vaše reakce v sedle jsou pak prudké. Prudce nebo silněji se chytíte nohama v sedle nebo prudce přitáhnete otěže. Na to pak může zase prudce zareagovat kůň a najednou jste v situaci, do které jste se nejspíš vůbec nechtěli dostat.

Pokud se kůň ještě před obsednutím naučí klusat i cválat klidným a rovnoměrným tempem a klidně a plynule reagovat na všechny vaše pobídky, je mnohem větší pravděpodobnost, že tak bude reagovat i poté, co na něj nasednete.

Cval na lonži

Pro některé koně je zpočátku obtížné cválat na lonži. Je to tím, že umí cválat rovně ve výběhu nebo ve cvalu třeba zatočit, ale **cválat na pravidelném kruhu je pro ně nové** a nejdříve hledají pro ně nejjednodušší možnost, jak se tomu vyhnout.

Většinou při nacválání utíkají z kruhu ven, tím jak se je na lonži snažíte udržet na kruhu se otočí hlava proti vám a vypadnou ze cvalu nebo se zastaví. V tomhle

případě **vám hodně pomůže kruhovka, která koně vede na kruhu.** Kůň pak nepřemýšlí jak utéct z kruhu ven a cval si zlehčit nebo se mu vyhnout. Vaše jediná starost pak je zezadu pobízet koně do cvalu a udržet ho ve cvalu.

Cval na kruhu je pro některé koně zpočátku obtížný a namáhavý. Není úplná výjimka, že některý kůň dokáže, když se cvalem začínáte, obcválat bez přerušení třeba jen jeden kruh na každou stranu. Většinou se to ale s pravidelným tréninkem rychle zlepšuje a za 2 nebo 3 týdny těch kruhů může být několik.

Jestliže má kůň se cvalem problémy, postupuji tak, že nejdříve chci, aby vůbec bez přerušení obcválal jeden kruh. Pak chci, aby cválat na každou stranu na správnou nohu. Pokud naskočí na vnější nohu, přejdu zpět do klusu a nacválání opakuji v místě, kde má kůň tendenci jít příliš dovnitř kruhu.

Jakmile kůň cválá na správnou nohu, snažím se, aby cval byl co nejvíce klidný, plynulý a pravidelný a postupně prodlužuji dobu a vzdálenost, kterou kůň cválá.

Jestliže kůň na lonži nechce cválat a nemáte k dispozici kruhovku, je vše mnohem obtížnější. Ve chvíli, kdy kůň po nacválání utíká ven z kruhu, ho zároveň přitahuji lonží k sobě zpět na kruh a zároveň zezadu lonžovacím bičem udržuji ve cvalu. Ze začátku se většinou zase spokojím s tím, když koně udržím bez přerušení jeden kruh ve cvalu. Důležitá je zde také **dobrá provazová ohlávka, o kterou se kůň nemůže opřít a neusnadňuje mu tak utíkání z kruhu ven.**

Na lonži nebo na volno v kruhovce koně můžete před obsednutím lonžovat buď na lonži nebo i na volno v kruhovce. Většinou **preferuji práci na lonži, protože nad koněm mám lepší kontrolu. Mohu líp opravovat a korigovat ohnutí koně na kruhu** a když je kůň moc rychlý snadno zmenším kruh a koně tak zpomalím.

Někteří koně jsou ale lepší, klidnější a spokojenější při lonžování na volno. V tom případě pak s koněm pracuji více na volno a méně na lonži.

Zvyknutí na sedlo

Když kůň dobře kluše i cválá na lonži, nechám ho, aby si zvykl na sedlo na hřbetě. Postupuji při tom tak, že nejdříve koně krátce olonžuji a držím ho na povoleném vodítku. Pokud koně držíte na volném vodítku, a není třeba přivázaný, tak se méně bojí, než když má pocit, že v případě potřeby nemůže utéci.

Pak vezmu **podsedlovou dečku.** Pokud jezdíte anglicky, můžete použít tu pod anglické sedlo, pokud westernově, tak westernovou. To není důležité. **Nechám ji koně očuchat a pak ji úplně pomalu a ne z výšky položím koni na hřbet.** Jestliže kůň začne třeba couvat, vše ještě hodně zpomalím, ale jdu vedle koně a s pokládáním dečky na hřbet nepřestanu. Jakmile položím dečku na hřbet, pár

vteřin ji tam nechám, koně pochválím a vše opakuji. S dalším opakováním, pokud je kůň v klidu, pokládám dečku na hřbet trochu rychleji a méně opatrně.

Vše opakuji dokola tak dlouho, abych mohl koni dečku „hodit“ na hřbet bez jakékoli opatrnosti a on zůstal stát a nereagoval na to. Někdy to může trvat 1 – 2 minuty, někdy mnohem déle, ale vše opakuji tak dlouho, dokud kůň není v úplném klidu a pokládání dečky a hřbet vůbec neřeší. **Když tohohle dosáhnu, zkusím to samé se sedlem.**

Postupuji tak, že koni položím dečku na hřbet, pak vezmu sedlo, zase ho nechám koni očuchat a pak ho úplně pomalu a opatrně položím koni na hřbet. Koně pochválím a nechám ho pár vteřin stát na místě. Vše zase opakuji dokola, postupně rychleji a méně opatrně. Dělam to tak dlouho, dokud kůň nestojí úplně klidně a pokládání sedla na hřbet vůbec neřeší. Zatím nezapínám podbřišník a chci, aby kůň stál, když má sedlo na hřbetě.

Jakmile mohu koni bez nějaké velké opatrnosti položit sedlo na hřbet a kůň na to nijak nereaguje, přistoupím k dotažení podbřišníku a zvyknutí si na sedlo v pohybu. Zde mohou přijít prudší reakce nebo vyhazování koně. Když koni poprvé dotahují podbřišník je potřeba to dělat dostatečně jemně, ale i rychle. Rychle ale neznamená prudce. Plynule dotáhnu koni podbřišník tak pevně, aby se mu sedlo neotočilo na hřbetě, kdyby začal vyhazovat. Je dobré, když se tohle podaří a kůň stojí stále v klidu. **Pak koně odepnu z vodítka a pobídnu ho ke kroku kolem kruhovky.** Část koní po tom, co se poprvé rozejde, rozkluše nebo rozcválá se sedlem na hřbetě se ho snaží zbavit vyhazováním. Je opravdu důležité, aby se při tom koni sedlo na hřbetě neotočilo. **Koně zde mám na volno proto, že u některých koní mohou být reakce na sedlo a vyhazování i dost prudké,** kůň při tom může i změnit směr v kruhovce **a nechci riskovat, že se při tom ještě zamotá do lonže.**

Jestliže se kůň zastaví, pobídnu ho k pohybu dopředu. **Posupně nechám koně pár minut klusat i cválat na obě strany, dokud si na sedlo nezvykne.** Je dobré před samotným obsednutím ještě 2x – 3x olonžovat koně se sedlem. **Kůň by měl nakonec chodit na lonži se sedlem stejně jako bez něj.**

Zvykání na uzdečku

Protože koně obsedám na uzdečce, ještě několik lonžování před samotným obsednutím ho nechám, aby si zvykl na uzdečku. **Koně je možné obsednout i na provazové ohlávce, ale je pár důvodů, proč to dělám právě na uzdečce.**

Jestliže má kůň pro sebe vhodné udidlo v hubě, zvykne si na něj za pár minut. Já používám asi 1cm silné udidlo. Není ani příliš silné, aby koni překáželo v hubě, ani příliš tenké, aby při rozumném zacházení s otěžemi z něj kůň měl strach.

Jestliže kůň začíná jezdit na udidle, naučí se na něj správně reagovat a později chcete-li z nějakého důvodu přejít na bezudidlové uždění, naprostá většina koní s tím nemá problém a reaguje od začátku správně. Jestliže koně obsedáte naopak na ohlávce nebo nějakém bezudidlovém uždění, a později přecházíte na udidlo, je přechod obvykle mnohem delší a pro koně složitější.

Další důvod je ten, že pokud první jízdy na koni neproběhnou hladce, většinu problémů z počátku řeším tím, že koni otočím hlavu do strany a vezmu ho na malý kruh. A právě otočení hlavy do strany u většiny koní udělám přece jen snáz s udidlem než s ohlávkou. Když koni poprvé nasadím uzdečku s udidlem, kůň většinou udidlo pár minut „přežvykuje“ a pak si na něj zvykne.

Koně nechám zvyknout na udidlo tak, že ho na něm několikrát olonžuji. Ke kroužkům u udidla připnu lonžovací spojku, která spojuje oba kroužky udidla a k ní připnu dlouhé vodítko nebo lonž.

Jak na ohlávce, tak **při lonžování s udidlem je důležité** za vodítko nebo lonž **neškubát, ale vše řešit plynulým zatažením.**

Postup při samotném obsednutí

Před samotným obsednutím koně vždy dostatečně olonžuji, aby vybil všechnu svou přebytečnou energii. Pak koni připnu otěže a **naučím koně, aby na tah jedné otěže ohnul hlavu do strany. Důležité je tah otěže povolit ve chvíli, kdy kůň ohne hlavu a nejde proti tlaku.**

Jak to dělám, vidíte ve videu, takže to zde nebudu podrobně popisovat,

Někteří koně začnou na tah jedné otěže lehce otáčet hlavu po pár minutách, u některých koní s tužším krkem to může trvat poměrně dlouho.

Jako další krok **naučím koně na tah obou otěží couvnout.** Když s tím začínám a kůň ještě nechápe, co od něj chcete, může jít zpočátku proti tlaku udidla. V tu chvíli otěže plynule přitahuji silněji a povolím je až ve chvíli, kdy kůň udělá třeba i malý pohyb dozadu. Jeden krok mi zde úplně stačí. Pak dám koni kratší pauzu, pochválím ho, popojdu alespoň několik kroků dopředu a vše opakuji. Po několika opakováních by měl kůň pochopit, že na tlak udidla má začít couvat. I když kůň začne reagovat lépe, není potřeba couvat dlouho, 2 – 4 kroky obvykle úplně stačí. Vše zase procvičuji, dokud kůň nereaguje ochotně na lehký tah otěží. Tohle učím koně proto, aby až na něm budu po obsednutí sedět, alespoň trochu rozuměl pobídce ke zpomalení a zastavení a věděl, jak na tlak udidla reagovat.

Jestliže tohle kůň nezná, vy na něj nasednete a on z nějakého důvodu běží nebo vyrazí dopředu, tak naprostá většina lidí instinktivně přitáhne otěže. Kůň pak ale,

pokud není seznámený s tlakem udila, jde proti tlaku a ještě se spíš víc vyděsí a běží dopředu, než aby zastavil.

Aby kůň nereagoval na klepání třmenem do boku

Další věc, kterou **koně učím** je, **aby nereagoval na klepání třmenem do boku**. Dělam to tak, že začnu koně lehce klepat třmenem do boku a chci, aby stál na místě. Pokud se kůň rozejde, nebo začne couvat, jdu s ním a s klepáním přestanu, až když aspoň 1 – 2 vteřiny stojí na místě.

Tohle samozřejmě dělám na obou stranách koně. Dělam to proto, že někteří citliví koně mohou zpočátku dost prudce a přehnaně reagovat, když se třeba při nasedání nebo pokusu o rozejití dotknete jejich boku. Pokud se vám stane, že na koně třeba poprvé nasednete a on se vyděsí dotyku na boku, vyrazí prudce dopředu, nebo vykopne a shodí vás, můžete si obsedání dost zkomplikovat. Kůň pak může situaci, kdy na něj nasedáte řešit tímto způsobem. Většinou pak není zrovna snadné to odstranit.

To, že naučíte koně stát na poklepání třmenem do boku, má ale i jednu menší nevýhodu. Když na koně poprvé nasednete, tak se někdy na pobídku holeněmi nechce hned rozejít. Vyřešit tohle je ale mnohem bezpečnější a snazší. Koně rytmicky pobízím oběma holeněmi, a jakmile se rozejde, tak přestanu, když začne zastavovat, tak zase začnu. Naprostá většina koní během chvíle pochopí, co má na pobídku oběma holeněmi dělat.

Váha do třmenu

Můj další krok je ten, že **koně připravím na zatížení jednoho třmenu při nasedání**. Dělam to tak, že koni nejdříve ohnu jednou otěží hlavu do strany. Ruku s otěží si položím na kohoutek nebo sedlo a otěž držím opravdu pevně, aby kůň nemohl hlavu narovnat. Tohle dělám vždy, když dávám na obou stranách koně nohu do třmenu, stoupám si do třmenu nebo nasedám. Jak to vypadá, vidíte ve videu, takže zde napíšu spíš proč.

Když má kůň výrazně ohnutou hlavu do strany, je pro něj mnohem komplikovanější vyrazit dopředu nebo vyskočit. Výrazně tak omezím prudké reakce koně, a když kůň po pár dnech zjistí, že se mu vlastně neděje nic hrozného, hlavu ohýbat přestanu a nechám ho stát rovně na volné otěži.

Takže poté, co koni ohnu hlavu do strany, položím nejprve lehce nohu do třmenu, a když kůň pár vteřin stojí klidně, nohu ze třmenu zase vyndám. **Tohle dělám na obou stranách a postupně dávám do třmenu víc váhy**. Jestliže to je jen trochu

možné, je důležité nohu ze třmenu vyndat ve chvíli, kdy kůň stojí v klidu a ne když se třeba točí na místě. Tím koně učím stát na místě, když mám nohu ve třmenu.

Postavení se do třmenu

Poté, co kůň nijak nereaguje na zatížení třmenu, zkusím se do třmenu postavit. Zase držím hlavu koně otočenou a vše se snažím dělat pomalu, abych koně prudkým pohybem nevyděsil.

Když se postavím do třmenu, nevisím koni přes hřbet, ale **ve třmenu spíše stojím, aby si kůň zvykl na to, že mne vidí nad sebou**. Tohle opakuji na obou stranách koně, dokud kůň nestojí klidně na místě.

Pokud se kůň rozejde, když stojím ve třmenu, držím jeho hlavu stále otočenou a kůň se pak většinou jen točí na místě. Jestliže je to možné počkám, až kůň zastaví, asi 2 vteřiny stojí pak pomalu sestoupím. Stoupnutí si to třmenu opakuji z obou stran zase tak dlouho, dokud při něm kůň nestojí v klidu na místě.

Nasednutí a první jízda

Když kůň stojí opakovaně klidně na místě, když se postavím do třmenu, tak na koně nasednu. Hlavu koně mám otočenou do strany a poté, co se postavím do třmenu, pomalu přehodím druhou nohu přes koně a pomalu dosednu do sedla. **Chvíli jen stojím na místě a hlavu koně stále držím otočenou do strany**. První věc, kterou chci udělat, je rozejít se na úplně malém kroužku.

Proč to dělám. V tuhle chvíli je pro koně vše nové a **někteří koně mohou mít i na z vašeho pohledu jemné pobídky prudké a nečekané reakce**. Jestliže mám v tuto chvíli **hlavu koně otočenou výrazně do strany, takové reakce koni dost ztížím a zkomplikuji**.

Jak koně rozejdu. Když chci koně rozejít, začnu ho nejprve úplně lehce oběma holeněmi pobízet k rozejití. **Začnu hodně lehkým a jemným rytmickým klepáním oběma holeněmi pobízet koně k rozejití**. Píši rozejití, ale v podstatě jde o to, rozhýbat nohy koně. V tuhle chvíli je mi jedno, jestli se kůň rozejde na malém kroužku nebo se točí na místě. Jakmile kůň začne hýbat nohama, přestanu pobízet holeněmi. Když kůň zastaví, hned zase začnu pobízet. Obvykle během chvíle kůň pochopí, že když se na moji pobídku rozejde a bude chodit, nebudu ho pobízet a začne to dělat.

Když se kůň rozejde na malém kroužku nebo se točí na místě, tak když kůň po 2 – 4 malých kroužcích nemá reakce příliš prudké, začnu otěž, kterou držím hlavu koně otočenou mírně povolovat a koně tak vyvedu na větší kroužek. Chodím pak chvíli

na kroužku, který má průměr tak asi 5 – 10 m, záleží na koni. V tuto chvíli koně učím to, že na moji pobídku má jít klidným, co nejvíc pravidelným krokem a zatáčet stále na tu stranu, kam má otočenou hlavu. **Když tak obejdu několik kruhů, zkusím koně zastavit.**

Dělám to tak, že **hodně pomalu a lehce začnu přitahovat obě otěže a to do té doby, než kůň zastaví.** Jakmile kůň zastaví, otěže zase povolím. To je důležité. Kůň zastavuje proto, že očekává, že se zbaví tlaku udidla. Tak jsem to dělal s koněm i ze země. Pokud otěže nepovolím, poté co zastaví, nemá pak kůň žádnou motivaci zastavovat a bude to dělat špatně a nespolehlivě.

Když kůň zastaví, nechám ho vždy chvíli, alespoň 1 sec nebo déle **stát na místě na volné otěži.** Pak koni pomalu ohnu otěži hlavu na druhou stranu, než jsem chodil předtím, a zase ho lehkým rytmickým klepáním obou holení rozejdu do kroku. Opět začnu s hodně malým kroužkem, který postupně zvětším. Když kůň chodí pár minut klidně na kruhu, stejným způsobem ho zastavím, pochválím, jednou otěží mu opět otočím hlavu do strany a sesednu.

Protože lonžování i příprava koně na nasednutí nějakou dobu trvá, **má první jízda v sedle je jen v kroku a trvá tak 5 – 10 minut.**

Co je důležité a na co si dát pozor

Každý pohyb, který na koni uděláte, by měl být pomalý a klidný. Máte pak mnohem větší pravděpodobnost, že takové budou i reakce koně.

Když by kůň přece jen vyrazil rychle dopředu, nezmatkujte, sedte klidně, a v klidu postupně zmenšujte kruh, který dělá a zatavte ho neustálým zmenšováním kruhu.

Pokud se kůň na jemné rytmické klepání obou holení nerozchází, klepání postupně zesilujte. Nesmíte přestat dokud se kůň nerozejde, **když se kůň rozejde, pobízet přestaňte a jen se na koni jedete bez pobízení a řídíte směr, kam má jít.** Jakmile kůň začne zastavovat, když to nechcete, hned začněte zase pobízet.

Když se kůň dlouho nechce hnout, pomohu si plácnutím ruky na krk koně. Timhle koně učíte, co je pobídka k rozejití a že po rozejití má jít bez vašeho dalšího úsilí tam, kam ho vedete do té doby, než mu „řeknete“ udělej něco jiného, třeba „zastav“.

Při obsedání ani první měsíce po něm nikdy nepoužívám ostruhy. Dokud kůň dobře nerozumí pobídce holení, nemá žádný smysl ji zesilovat ostruhami. Pro koně je to jen víc nepříjemné bez toho, že by chápal, co od něj chcete.

Další výcvik v kruhovce

První 2 – 3 týdny výcviku s koněm obvykle jezdím pouze v kruhovce. Při 2. a 3. tréninku pod sedlem před nasednutím ještě zopakuji ohýbání hlavy a stoupnutí si do třmenu na obou stranách koně. Samozřejmě na koně nasednu jen, když stojí v klidu při stoupání si do třmenu. Po nasednutí nechám koně 10 – 30 vteřin stát na místě na volné otěži. Koně tak učím čekat na moje pobídky a ne dělat co napadne jeho.

Kromě malých i větších kruhů v kroku, které jsem dělal po obsednutí, **s koněm začnu procvičovat i změny směru v kroku v kruhovce.**

Když je tohle dobré, kůň je při práci v kroku klidný a jsem schopný během několika kroků v klidu zastavit, tak s koněm začínám klusat. Stejně jako jsem koně rozcházel na malém kruhu, začínám na malém kruhu i klusat.

Pobídku do klusu dávám opět rytmickým opakujícím se klepáním holení. U citlivých, temperamentních koní musí být pobídky hodně jemné, u líných, flegmatických koní je někdy potřeba pobídky opravdu dost zesílit.

Podstatné není to, jak silná pobídka připadá vám, ale jak reaguje kůň. Když kůň reaguje příliš prudce, je pobídka moc silná. Když nereaguje, nebo reaguje laxe, je pobídka příliš slabá.

Na malém kruhu naklusávám proto, aby kůň nevyrazil až příliš rychle a nezačal třeba cválat. Když kůň kluše přiměřeným tempem, jen ho vedu tam, kam má jet a ani ho stále nepobízím a ani nebrzdím.

Koně nejdříve učím, aby klusal pravidelným klidným klusem, udržoval stejné tempo a jel tam, kam ho vedu.

V klusu dělám menší i větší kruhu a brzy i změny směru. Právě **na kruzích koně učím zatáčet, na malém kruhu víc, na velkém méně a vnímat moje vedení.**

Zpočátku výcviku koně zkouší někde kruh zmenšovat, někde zvětšovat. Vždy musím mít jasnou a přesnou představu, kudy chci s koněm jet a opravovat ho vždy, nejlépe hned v té vteřině, kdy začne jít víc dovnitř, nebo ven z kruhu. Stává se i to, že kůň jde v jedné polovině více dovnitř, než ho vedu a ve druhé více ven. V tom případě v každé polovině kruhu opravuji to, co zde kůň dělá špatně.

První týdny výcviku klušu vždy alespoň pár minut v kuse, kůň tak rychleji získá pravidelný, stejnoměrný klus. Klus obvykle zakončuji přechodem do zastavení a koně nechám pak chvíli stát na volné otěži.

Poté, co kůň kluše, pravidelně a vnímá a respektuje moje vedení i v klusu, začnu cválat.

Cval začínám tak, že koně nejprve naklušu na kruhu. **Teprve když kůň kluše pravidelným tempem a je v klidu, tak nacválám.**

Při cvalu chci od koně zpočátku to samé jako v klusu. To je, aby cválal pravidelným tempem bez toho, že ho musím neustále pobízet, aby z cvalu nevypadl, nebo stále přibrzďovat otěžemi. Zase se snažím cválat déle v kuse, protože tak kůň rychle získá pravidelné tempo ve cvalu. Jak dlouho, ale může být dost různé a záleží na kondici každého koně. Nezapomeňte zde brát v úvahu, že **kůň, který se cvałem začíná, cválá vždy trochu rychleji než starší kůň.** Od začátku chci, aby kůň cválal na pravém kruhu v pravém cvalu a na levém kruhu v levém. Pokud kůň naskočí do špatného cvalu, nacválání opakuji. Cval zase stejně jako klus ukončuji přechodem do zastavení.

Proč je dobré začínat výcvik po obsednutí v kruhovce.

V menším uzavřeném prostoru, jako je kruhovka se kůň obvykle nesnaží jít příliš jinam, než ho vedete, není ani příliš rychlý, a když třeba začínáte klusat nebo cválat, můžete se soustředit hlavně na správné, pravidelné tempo, protože koně vám na kruhu pomáhá vést kruhovka.

Teprve, když kůň kluše i cválá klidným tempem a vnímá moje vedení v kruhovce, začnu jezdit ve větším prostoru, obvykle na jízdárně.

Výcvik na jízdárně

Když přejdu z výcviku v kruhovce na jízdárnu, tak většina koní zpočátku nevnímá tak dobře kam je vedu. Vždy začnu nejprve tím, co jsem s koněm dělal i v kruhovce. Jsou to velké i malé kruhy v kroku, zastavení, změny směru a vždy opravuji koně, když jede trochu jinam, než ho vedu.

Teprve, když je v kroku vše stejně dobré jako v kruhovce, začnu klusat a to samé procvičuji v klusu, a když je to dobré v klusu, tak ve cvalu. I na jízdárně zpočátku jezdím na kruhu, i když kruhy mohou dělat i větší než v kruhovce. **Teprve když kůň v klusu vnímá moje vedení na kruhu a hlavně i na větším prostoru, udržuje pravidelné tempo, začnu procvičovat i rovné linie.**

Důležité je uvědomit si, že **ovládání koně je tak dobré, jak dobře ovládáte každou jeho část.** Proto stále procvičuji a vylepšuji reakci koně na tah jedné otěže. To dělám ohýbáním hlavy dovnitř kruhu. Vylepšuji reakci na tah obou otěží, to je hlavně zpomalení, zastavení a couvání. Vylepšuji reakci koně na pobídku holeněmi ke zrychlení. Začínám koně učit na tlak jednou holení ustoupit do strany.

Ať už je to ustoupení na holeň ven z kruhu, obraty kolem předku nebo obrat kolem zádi. **Můj cíl je, abych k vedení koně potřeboval minimální úsilí.** Proto **vždy začínám lehkou pobídkou a teprve, když na ni kůň nereaguje správně nebo**

dostatečně, tak ji zesiluji. Pokud chcete při výcviku koně dosáhnout dobrého výsledku, musíte mít jasnou představu, jak má ten výsledek vypadat a postupným zlepšováním k tomu výsledku koně dovést.

Výcvik v terénu

S koněm jedu do terénu až poté, co je dobře ovladatelný ve cvalu na jízdárně, udržuje ve cvalu pravidelné tempo a jsem schopný kdykoli snadno zastavit. Je dost věcí, kterých se mohou zvláště někteří lekaví koně v terénu vyděsit. Míst a zvířat nebo věcí, kterých se kůň může leknout a svůj strach řešit útekem, jak je pro něj přirozené, je mnoho a nikdy si předem nemůžete vybrat, kde to bude. To poslední, co bych chtěl na začátku výcviku v terénu zažít, je řídit se někde v členitém terénu tryskem s neovladatelným koněm.

Stejně jako v kruhovce a na jízdárně, nejezdím za jiným koněm, nedělám to ani v terénu. Od koně v terénu chci, aby se choval stejně jako na jízdárně. Proto také **když v terénu začínám jezdit, dělám s koněm to samé jako na jízdárně.**

Najdu si nějaký prostor, kde můžu jezdit s koněm na kruhu a začnu s tím, aby mne kůň dobře vnímal v kroku, reagoval na moje vedení a zajímal se hlavně o to, co po něm chci.

Když vyjedu s koněm do terénu, pro koně je tam hodně věcí nových a někteří koně mají tendenci hodně koukat kolem sebe. Pokud tohle koně necháte dělat, vnímá to tak, že věci okolo jsou důležitější než vy a podle sebe a svých momentálních pocitů na ně také reaguje. Já ale chci, aby kůň vnímal hlavně mne a moje vedení. Proto **vždy, když se kůň příliš zajímá o věci okolo, zvláště když při tom začne být napnutý, otočím mu otěži hlavu na druhou stranu, a když kůň nejde proti tlaku otěží povolím.** Jestliže se kůň znovu na něco zadívá, vše opakuji. Tohle nedělám proto, aby kůň tu věc neviděl. I když koni otočím hlavu na druhou stranu, on ji ve svém zorném poli stejně vidí. Koni tím říkám „nestarej se o věci okolo, ale o moje vedení“. Právě tohle je první a nejdůležitější věc, kterou chci koně v terénu naučit.

I v terénu opravuji vše, co kůň dělá špatně, stejně jako na jízdárně. Pokud tohle neděláte a začnete se příliš kochat jízdou v terénu, kůň pak na vaše pobídky postupně, některý rychleji, jiný pomaleji, začne hůř reagovat a méně je vnímat. **Tím, že od koně nic nechcete, mu vlastně nic neříkáte a kůň vás postupně přestává vnímat a více se chová jako byste v sedle vůbec nebyli.**

Podobné je to, když jedete za jiným koněm. Kůň se tak postupně učí dělat to samé, co dělá kůň před ním a jít společně s jiným koněm nebo koňmi a dělat to, co ostatní koně a ne to, co od něj chci já.

Pokud už jedete společně s jiným koněm, je dobré od sebe udržovat větší vzdálenost, alespoň 10 metrů. Střídat se ve vedení a nedělat vždy to samé jako kůň před vámi. Stačí třeba udělat občas malý kroužek, když jde kůň před vámi rovně.

Právě tím, že i v terénu začnu jízdou na kruhu, koni nejlépe řeknu, že od něj chci to samé jako v kruhovce i na jízdárně.

Když je kůň na kruhu klidný a vnímá mé vedení v kroku, začnu klusat a když je vše dobré v klusu, začnu cválat.

Teprve, když je kůň v terénu klidný a ovladatelný při cvalu na kruhu, jdu na nějakou procházku. Také na procházce v terénu chci, aby byl kůň klidný, vyrovnaný a vnímal mé vedení. Tohle je pro koně vždy nejsnazší v kroku, proto jdu ze začátku krokem, a když je kůň klidný v kroku, mohu s ním zkusit třeba vycházení a scházení nějakých mezí nebo terénních nerovností, pak klusat a když kůň kluše klidným, pravidelným tempem, tak i cválat rovně po louce, cestě nebo poli.

Jízda v terénu je krásný zážitek. Teda přesněji řečeno je to krásný zážitek pokud máte koně, který vás vnímá a dobře reaguje na vaše vedení. Pokud jste jen „pasažér“, který zpocený hrůzou čeká, co kůň v příští vteřině udělá, tak už to tak super není.

Právě to, **když v terénu začínáte jezdit, je nejlepší doba na to, „říct“ koni co zde od něj chcete a co má dělat. Pak si můžete mnoho dalších let užívat pohodové vyjížďky.** Jestliže tohle na začátku výcviku v terénu neuděláte, budete pak dlouhou dobu opravovat špatné chování koně v terénu.

Obsedání je opravdu důležitá etapa v životě koně. Kůň je zde jako prázdná nádoba, kterou naplníte buď tím dobrým, nebo tím špatným. To, **co se kůň jednou naučí, už nikdy nezapomene.** Pokud tedy tu nádobu naplníte kromě dobrého i něčím špatným, nemůžete ji jednoduše „vylít“ a začít znova. **Jestliže obsedání a základní výcvik proběhne správně a později se při tréninku něco pokazí, máte se vždy k čemu vrátit a na co navázat. Když se ale pokazí něco při obsedání, může pak ten problém koně provázet celý jeho život.** Přistupujte proto, prosím, k obsedání opravdu zodpovědně.

www.opravdovaduvera.cz